

مسئولیت اجتماعی صنعت نفت؛ بایدها و نبایدها

مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها یا سازمان‌ها (CSR)، ابعاد گسترده‌ای دارد که به سبب آن شرکت‌ها دغدغه‌های زیست محیطی و اجتماعی خود را در عملکرد کسب‌وکارشان، یا در همکاری با ذینفعان عملیاتی می‌کنند. به این منظور اجرای برنامه‌های مسئولیت اجتماعی آثار مثبتی بر توسعه و پیشرفت شهرها و زندگی ذینفعان جامعه خواهد داشت.

مسئولیت یک شرکت یا سازمان در قبال آثار و پیامدهای تصمیم‌ها و فعالیت‌هایش بر جامعه و محیط زیست به‌طور شفاف، مشارکت در توسعه پایدار، در نظرگرفتن انتظارات ذینفعان، تطابق با قوانین و هنجارهای رفتاری بین‌المللی و یکپارچه‌سازی مسئولیت اجتماعی در سراسر سازمان را شامل می‌شود.

در این میان برخی عوامل محرک و الزام‌آور عمل به مسئولیت اجتماعی مطرح می‌شود که شرکت‌ها باید خود را ملزم به رعایت آن کنند. از جمله این عوامل الزام‌آور، عامل اخلاقی است که این هشدار را می‌دهد؛ سازمان‌ها مجاز نیستند به‌منظور سودآوری و توسعه کسب‌وکارشان، تهدیدی برای حیات انسان‌ها و محیط زیست باشند.

سازمان‌ها برای پیشگیری از اعمال قانون و جریمه‌های قانونی، باید خود را با الزام‌های قانونی داخلی و بین‌المللی از جمله الزام‌های برنامه توسعه محور منطبق کنند؛ همچنین کم‌توجهی به کارکنان، خانواده‌ها و جوامع پیرامون صنایع نفت و گاز از دیگر عوامل محرک است که می‌تواند به عنوان مانعی برای رقابت‌پذیری و تداوم کسب‌وکار شرکت‌ها و سازمان‌ها مطرح باشد، بنابراین می‌طلبد تا همه شرکت‌ها و سازمان‌های فعال اقتصادی و صنعتی به ویژه صنعت نفت و گاز نسبت به رعایت الزام‌ها و عوامل تحدیدکننده توجه ویژه داشته باشند.

نگاهی به وضع مسئولیت اجتماعی در دنیا نشان می‌دهد که جریان عمل به مسئولیت اجتماعی در شرکت‌های نفتی بزرگ دنیا با اراده‌ای توأم با برنامه‌ریزی و راهبرد شرکت در قبال مطالبات ذینفعان همراه بوده

است و پاسخگویی ارادی و معقولانه به مطالبات ذینفعان از سوی دستدرکاران وجود دارد که سبب شکل‌گیری CSR آگاهانه و هدفدار همراه با توسعه کسب‌وکار شرکت‌ها، توسعه ملی و رفاه ذینفعان همراه خواهد شد.

موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها از مولفه‌های توسعه پایدار در جوامع امروزی به شمار می‌آید که طی آن به مناسبات شرکت‌ها در قبال ذینفعان و جوامع توجه و بهینه‌سازی می‌شود.

بر اساس اعلامیه دفاتر و آژانس‌های سازمان ملل متحد کشورها متعهد شده بودند تا سال ۲۰۱۵ در باره اهداف توسعه‌ای نظیر ریشه‌کنی فقر و گرسنگی، کاهش مرگ و میر کودکان، دستیابی به آموزش، دستیابی به محیط زیست پایدار و ... به استانداردهای لازم و تعیین‌شده دست یابند.

شکل‌گیری حوزه مشاور اجتماعی وزارت نفت در سال ۹۲ گویای اهتمام این وزارتخانه در زمینه تحقق اهداف و عمل به موضوع مسئولیت اجتماعی است. این حوزه همه همت خود را وقف پیگیری اشاعه موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در صنعت نفت و گاز کرده و در نخستین اقدام به تدوین و عملیاتی‌سازی نظام‌نامه و یک قالب استاندارد گزارش‌گیری (CSR) از شرکت‌های نفت و گاز پرداخته است.

در تشریح عمده اهداف حوزه مشاور اجتماعی وزیر نفت می‌توان به مواردی از جمله استاندارد کردن اقدام‌های جاری شرکت‌های نفتی در زمینه CSR، کمک به کاهش ریسک‌ها و بحران‌های اجتماعی در مناطق و تسهیل پیشبرد پروژه‌های صنعت نفت، حرکت در مسیر توسعه همزمان صنعت و جوامع پیرامونی، تهیه و ارائه چارچوب و سازوکار گزارش‌دهی منظم و موثر CSR برای شرکت‌ها، دستیابی صنعت نفت به وجهه، خوشنامی و جایگاه جهانی در زمینه CSR، پایبندی به الزام‌های جهانی درباره CSR و همسویی با مجامع و شرکت‌های بین‌المللی و استفاده از امتیازها اشاره کرد.

انجام نخستین مطالعه مسئولیت اجتماعی شرکتی در مجموعه نفت در سال ۹۲، طرح ارزیابی مشارکتی زیرساخت‌های شهرستان عسلویه، طرح جامع مطالعات اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی و زیست محیطی مناطق غرب کارون، طرح مطالعات همسویی میان ذینفعان برای دستیابی به توسعه پایدار در صنایع نفت و گاز منطقه جاسک از جمله اقدام‌های حوزه مشاور اجتماعی وزیر نفت در امر تحقق اهداف مربوط به حوزه مسئولیت

اجتماعی به شمار می‌آیند.

پیگیری تشکل شورای سیاستگذاری، شورای راهبردی و دبیرخانه CSR، پیشنهاد و پیگیری تعیین مشاوران اجتماعی برای چهار شرکت اصلی، پیشنهاد های حقوقی و پیگیری گنجاندن مواد قانونی مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت در اساسنامه شرکت نفت و قراردادهای نفتی، تدوین نظام نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت، تدوین پیش نویس پیوست اجتماعی و فرهنگی پروژه های صنعت نفت، تدوین راهنماهای مورد نیاز برای استقرار CSR در شرکت ها و گزارش پایداری، تشکیل کمیته تخصصی اسکان کارکنان صنعت نفت را نیز می توان از دیگر اقدام های این حوزه برشمرد.

مشارکت در پروژه مدیریت مشارکتی پارک ملی نایبند، کمک به ایجاد دفتر تعاملات اجتماعی در سازمان منطقه ویژه انرژی پارس، کمک به ایجاد کمیته های CSR در شرکت های نفتی، برگزاری سه همایش با موضوع مسئولیت اجتماعی صنعت نفت، برگزاری کارگاه های آموزشی تسهیل گری اجتماعی در صنعت نفت، برگزاری دوره های آموزشی CSR، آموزش های مهارتی و فنی، آموزش های ارزیابی مشارکتی مهارت آموزش، ارائه مشاوره در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکت به سازمان ها و شرکت های نفتی، ترویج و تسهیل گری اخلاق حرفه ای و CSR در سطوح مدیریتی و کارشناسی سازمان ها و شرکت ها، دستگاه ها و سازمان های مردم نهاد و افکار عمومی از طریق سفرهای ترویجی، رسانه ها، مکاتبات و... از جمله دیگر اقدام های حوزه مشاور اجتماعی وزیر نفت در بخش تحقق اهداف مربوط به حوزه مسئولیت اجتماعی است.